

Dansk Geologisk Forenings bestyrelses beretning for 2015

Denne beretning er en kort gennemgang af Dansk Geologisk Forenings aktiviteter og arrangementer i det forgangne år. Beretningen afsluttes med en kort opgørelse over medlemstal og kontingentsatser samt en liste over foreningens sponsorer i 2015.

Bestyrelse og sekretariat

Ved Dansk Geologisk Forenings (DGF) årsmøde og efterfølgende generalforsamling lørdag den 14. marts 2015 blev der afholdt valg til bestyrelsen, som herefter kom til at se således ud: Karen Hanghøj, GEUS (formand); Jørgen Overgaard Leth, GEUS (næstformand); Joakim Stiel Korshøj, GEO (kasserer); Louise Belmonte, DTU; Benedicte Grøtner, studerende, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, IGN, Københavns Universitet; Sara Hoffritz, GEUS; Tod Waight, IGN; Paul Martin Holm, IGN; Nicolaj Krog Larsen, Institut for Geoscience, Aarhus Universitet; Anette Petersen, GEON; Jette Sørensen, VIA University College Horsens og Mahtab Yamininia, Mærsk Olie og Gas.

Maja Bar Rasmussen, geologistuderende ved IGN, har været sekretær for foreningen det meste af perioden. Hun blev afløst af Frederik Quintus Bak, ligeledes geologistuderende ved IGN, ved slutningen af året med et lille overlap. Sekretariatet er beliggende i Mødelokale 1 på IGN, Øster Voldgade 10, 1350 København K. Ved henvendelse til foreningen gennem sekretariatet benyttes e-mail-adressen dgfemail@gmail.com. Denne e-mail læses regelmæssigt, men ikke dagligt, af sekretæren.

Der gøres opmærksom på, at Jette Sørensen ud over at sidde i DGF's bestyrelse også sidder i rådet og bestyrelsen for Nationalpark Mols Bjerge. Anette Petersen er DGF's repræsentant i Det Grønne Kontaktudvalg.

Publikationer

Bulletin of the Geological Society of Denmark

DGF's Thomson-Reuters-registrerede tidsskrift med fagfællebedømmelse (peer-review) 'Bulletin of the Geological Society of Denmark' (eller blot 'Bulletinen') indeholdt i 2015 fem artikler og en boganmeldelse (i alt 86 sider), som frit kan hentes på foreningens hjemmeside (www.2dgm.dk). Artiklerne er forfattet af T. Weidner & A.T. Nielsen, L.B. Clemmensen et al., M. Olivarius et al., R. Pokorný et al. og T. Weidner et al., og boganmeldelsen af J.M. Hansen (se listen over udgivelser).

Artiklerne udgives løbende i takt med, at de bliver accepteret. Ved årets udgang bliver årgangen samlet i et bind, der kan hentes i sin helhed sammen med omslaget. Bulletinen redigeres fortsat professionelt af chefredaktør Lotte Melchior Larsen, GEUS. En grundig redaktionel proces er grundlaget for den kvalitet, som er nødvendig for at opretholde Bulletinen's status. Dens impact factor svinger noget fra år til år pga. det relativt lille antal artikler; for 2014 var det 1,44 (2-årsperiode) og 1,00 (5-årsperiode).

Geologisk Tidsskrift

Formålet med Geologisk Tidsskrift, der udkommer på dansk, er at gøre geologisk viden tilgængelig for et bredt, fagligt interesseret publikum og ikke kun for eksperter. Chefredaktør for Geologisk Tidsskrift er Ole Bennike, GEUS.

I 2015 er Geologisk Tidsskrift udkommet med en boganmeldelse samt bestyrelsens beretning for 2015 (se listen over udgivelser). I lighed med Bulletinen udgives artiklerne løbende, og de kan frit hentes på hjemmesiden.

Facebook, LinkedIn og Hjemmesiden

DGF's side på Facebook har vist sig at være meget effektiv til annoncering af de faglige arrangementer, og mange (nok især studentermedlemmer) bruger

hyppigt denne side til at orientere sig om aktiviteter i foreningen. I 2014 har bestyrelsen yderligere etableret en LinkedIn side for DGF, hvor nyheder om arrangementer, og diverse relevante historier og links deles. Der er i øjeblikket 533 der følger DGF på Facebook og 235 på LinkedIn. Hjemmesiden benyttes også stadig flittigt, men antal besøgende ser ikke ud til at være stigende i 2015 i modsætning til de senere år som det fremgår af Fig. 1 og 2. Alle arrangementer annonceres her og mange benytter siden til at hente digitale versioner af Bulletinen og Geologisk Tidsskrift. Bestyrelsen har igangsat arbejdet med en ny hjemmeside som tager længere end oprindelig forventet, men den kommer online i løbet af 2016.

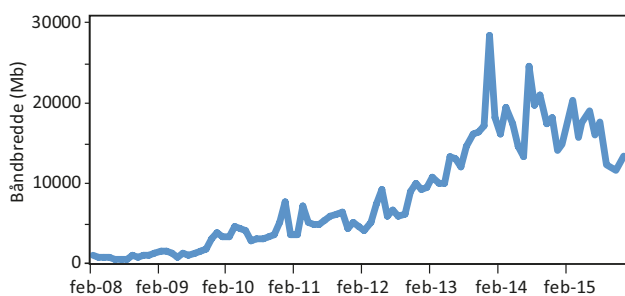

Fig. 1. Båndbredden på www.2dgf.dk fra oktober 2008 til december 2015. Båndbredden er et udtryk for datatrafikken på hjemmesiden.

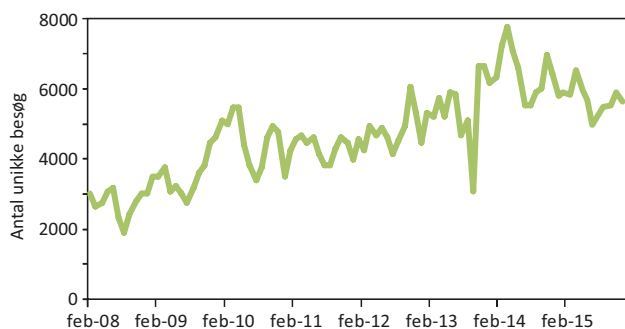

Fig. 2. Udviklingen af de såkaldte 'unikke besøg' på www.2dgf.dk. 'Unikke besøg' viser, hvor mange forskellige besøgende der gæster hjemmesiden.

Arrangementer

Der laves ikke statistik på deltagelse i arrangementer, men der er generelt mange medlemmer som møder op til foreningens arrangementer.

I 2015 afholdt DGF i alt tre ekskursioner og 31 foredrag - Heraf cirka 2/3 ved specialarrangementerne Årsmøde; Stenomedalje overrækkelse; Geolog, hvad kan jeg blive? samt Den geologiske udforskning af

Grønland. Den liste, som ses nedenfor, er taget fra www.2dgf.dk, hvor man løbende kan opdatere sig vedrørende kommende og afholdte arrangementer.

Vulkaner i Island og Arktis

25. februar, Aarhus

Oplægsholdere: Rikke Pedersen, NORDVULK, Island og Christian Tegner, Institut for Geoscience, Aarhus Universitet

Årsmøde og generalforsamling

14. marts, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Geocentret, København

Oplægsholdere: Katherine Richardson Center for Makroökologi, Evolution og Klima, Københavns Universitet; John K. Frederiksen, Rambøll; Tove Damholt, Østsjællands Museum; Christian Marcussen, GEUS; Susan Stipp, NanoGeoScience Research Section, Københavns Universitet; Flemming Gertz, Planter & Miljø i SEGES P/S; Erika Machacek, GEUS og IGN, Københavns Universitet; Trine Dahl Jensen, GEUS. Desuden blev der præsenteret posters af speciale og phd. studerende fra Københavns Universitet.

Ekskursion til Stevns Klint

11. april

Ekskursionsleder: Morten Bjerager, GEUS. Turen arrangeredes af Anette Pedersen i samarbejde med turlederen.

Stevns Klint er en klassisk grænselokalitet for Kridt-Tertiær grænsen og udgør samtidig en typelokalitet for Danien sammen med Faxe kalkbrud. Klinten er en af de lokaliteter hvor iridiumberigelsen i grænselaget mellem Kridt og Tertiær, i fiskeleret, først blev beskrevet og den besøges af mange geologer, studerende og turister hvert år. Hvor Stevns Klint længe har været en berømt lokalitet både nationalt som internationalt så har den nylige optagelse på UNESCO's verdensarvliste bidraget til at promovere geologien som videnskab og som en naturværdi.

Det ønskede DGF at fejre ved at arrangere denne ekskursion, hvor der blev set masser af geologi. Derudover bidrog Ane Schrøder fra det lokale Østsjællands Museum, med at fortælle om arbejdet med at blive verdensarv og hvad det betyder for området. Endelig afsluttedes ekskursionen med et besøg på Koldkrigsmuseet Stevnsfortet og en eksklusiv rundvisning i de underjordiske gange 18 meter nede i Danienkalken.

Uddeling af Steno-medaljen 2015

24. april, Geologisk Museum, København

Det var med stor glæde at DGF kunne tildele Janne Blichert-Toft Stenomedaljen. Janne er uddannet i København, og er i dag Director of Research, Ecole Nor-

male Supérieure de Lyon, Laboratoire de Géologie de Lyon.

Medaljen kan af Dansk Geologisk Forening tildeles udlændinge, og i særlige tilfælde danske, som har ydet betydningsfulde bidrag inden for de geologiske videnskaber.

Og det må man sige at Janne Blichert-Toft har. Hendes forskningsfelt er høj-temperatur geokemi med fokus på især radiogene isotoper, og hun har bidraget med betydningsfuld forskning inden for petrologi, geokronologi, kosmokemi, udviklingen af Jordens skorpe og kappe, dynamikken i den tidlige Jordklode, og udviklingen af terrestriske planeter. Janne er måske bedst kendt for at have spillet en fundamental rolle i etableringen af den kemiske separation og de analytiske teknikker til bestemmelse af Lu-Hf-isotopforholdene i bjergarter og mineraler ved avancerede massepektrometriske målinger. Metoden er siden blevet meget udbredt og er brugt af Janne og andre til undersøgelser, der har øget vores forståelse af Jordens geokemiske udvikling og især Jordens tidligste historie.

Medaljeoverrækkelsen fandt sted ved et DGF særarrangement på Geologisk Museum. Her fortalte Janne Blichert-Toft sammen med tre særligt inviterede kolleger om nogle geologisk bredt spændende emner. Efterfølgende var DGF vært ved en reception
Oplægsholdere: John Ludden, British Geological Survey; Albrecht Hofmann, Columbia University; Minik Rosing, Statens Naturhistoriske Museum, København; Janne Blichert-Toft, Ecole Normale Supérieure de Lyon, og modtager af Stenomedaljen 2015.

Water and other volatiles in the Earth and the Moon

27. april, IGN, Københavns Universitet

Oplægsholder: Francis Albarède, Ecole Normale Supérieure de Lyon

Ekskursion til Odsherredbuerne

26. september

Ekskursionsleder: Michael Houmark Nielsen, Statens Naturhistoriske Museum. Turen arrangeredes af Anette Pedersen i samarbejde med turlederen.

I Sen Weichsel skød den Ungbaltiske Isstrøm ind over det østlige Danmark. Nogle steder blev landskabet omformet og helt nye landskabselementer blev dannet, andre steder draperedes der en ny till over det allerede eksisterende landskab. På ekskursionen fulgte vi de Ungbaltiske landskaber fra Roskilde og til Rørvig, og hørte om de processer som har skabt landskabet set i lyset af den seneste forskning.

Fra første stop i Roskilde gik turen videre til det dødisprægede landskab ved Brorfelde og til den sydligste af Odsherredbuerne: Bjergstedbuen. Herefter kørte vi ind i Geopark Odsherred som for en stor del

netop er baseret på de nordligste tre af Odsherredbuerne. Buerne har spillet en nøglerolle i forståelsen af Danmarks istidslandskabers dannelse og indre opbygning og er det område i Danmark, hvor geologen Vilhelm Milthers for mere end 100 år siden som den første demonstrerede landskabsformernes indbyrdes sammenhæng og deres tilknytning til randen af en gletsjer. Dét som siden er blevet betegnet som "den glaciære serie" med bundmoræne, inderlavning, randmoræne og smeltevandsslette.

Undervejs i bussen fortalte Anette Petersen (GEON) om Geopark Odsherred, om baggrunden og idegrundlaget for geoparker.

Fig. 3. Indtryk fra foreningens ekskursion til Stevns Klint den 11. april 2015.

Fig. 4. Indtryk fra foreningens ekskursion til Odsherredbuerne den 26. september 2015.

Ekskursion til Eifel, Tyskland

2.-4. oktober

Ekskursionsleder: Christian Søgaard-Jensen, Københavns Universitet. Turen arrangeredes af Sara Hoffritz i samarbejde med turlederen.

Eifel regionen i den vestligste del af Tyskland omkring Moselfloden grænser op til Luxembourg og Belgien. Området, der er placeret over en termisk anomali - angiveligt et hotspot - er kendt for over 350 udbrudscentre i form af maars, tufringe og scoriekegler. Udbrudscentrene giver et indblik i de vulkanske processer, der er med til at forme landskabet i denne del Tyskland.

På turen besøgte vi lokaliteter, hvor vi kunne studere udbrudsprodukter herunder kappenoduler, udbrudscentre og deres relation til det omkringliggende landskab samt en aktiv gejser.

Earth's deep water cycle

22. oktober, IGN, Københavns Universitet

Oplægsholder: Emily Pope, Statens Naturhistoriske Museum.

Geolog – hvad kan jeg blive? Et arrangement for geologistuderende og nyuddannede

Oplægsholdere: Thomas Hansen, Lyngby-Taarbæk Kommune; Sara Hoffritz, DGE; Mette Runge; Joan Krogh, NIRAS; Louise Belmonte DTU; Nanna Isbak Thomsen, Videncenter for Miljø og Ressourcer, Danske regioner og Sverre Jon Jensen, Metroselskabet

Forurening i Danmark – nutid og fortid

24. november, Institut for Geoscience, Aarhus Universitet

Oplægsholdere: Jørgen Fjeldsø Christensen, Region Syddanmark og Kurt H. Kjær, Statens Naturhistoriske Museum, KU

Special-arrangement om den geologiske udforskning af Grønland

27. november, Geologisk Museum, København

I anledning af udgivelsen af Niels Henriksens bog "Grønlands geologi udforskes: Glimt af geologernes arbejde" holdt GEUS og DGF et fælles arrangement på Geologisk Museum hvor der var foredrag om forskellige aspekter af Grønlands geologisk udforskning. Der var efterfølgende en reception.

Oplægsholdere: Peter Dawes, GEUS; Karsten Secher GEUS; Kent Brooks, Københavns Universitet og Niels Henriksen (Oscar), GEUS

Is og øl!

9. december, Institut for Geovidenskab, Aarhus

Oplægsholdere: Esben Auken, Institut for Geoscience, Aarhus Universitet; Ole Silkjær, Trefor Vand A/S og Carsten Vigen Hansen, Skanderborg kommune.

Nationalpark Mols Bjerge

Dansk Geologisk Forening har indtil 2013 siddet med i bestyrelsen for Nationalpark Mols Bjerge repræsenteret ved geolog Jette Sørensen, der også er indtrådt som formand for Naturudvalget.

Da der kun er begrænset ny viden om de geologiske forhold i Nationalparken og herunder også nogen usikkerhed i forhold isstrømmenes landskabsdannende processer, har Nationalparkfonden haft fokus på at tilvejebringe ny viden om Nationalparkens landskabsdannelse. Der er dels foretaget en kortlægning og datering af aflejringer i en række kystkliner, dels udført en seismisk undersøgelse af randmorænerne i Mols Bjerge og endelig udført en undersøgelse af sedimenterne i Agri Sø med en bestemmelse af deres indhold af pollen og dermed deres alder og udviklingen af området flora. De tre forskningsprojekter er igangsat af Nationalparkfonden i et samarbejde med Aarhus Universitet.

Der arbejdes på at få etableret et besøgscenter ved Kalø Vig og det er også tanken, at dette besøgscenter skal huse en mindre udstilling om geologien i Nationalpark Mols Bjerge.

Det Grønne Kontaktudvalg

Det Grønne Kontaktudvalg har afholdt sine ordinære møder i 2015 hvor forskellige emner og aktiviteter i de deltagende NGO'er* er blevet drøftet og evt. koordineret.

På baggrund af at der i foråret 2015 blev truffet beslutning om et nationalt naturnetværk – også kaldet Grønt Danmarkskort, som opfølgning på Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger, fremsendte DGK en henvendelse til daværende miljø- og fødevarerminister Eva Kjer Hansen og erhvervs- og vækstminister Troels Lund Poulsen om hurtigst muligt at udsende vejledning til kommunernes planlægning for Grønt Danmarkskort for at hjælpe kommunerne til afvejning af natur- og erhvervsinteresser i udpegningen. Fremtiden for det Grønne Danmarkskort er noget usikker i øjeblikket. Der har ikke været afholdt møder med ministre i 2015.

I 2015 modtog DGK en henvendelse fra direktøren for Den Danske Naturfond med et tilbud om at udpege et medlem til Det Rådgivende Udvalg for fonden. Den Danske Naturfond har som formål at gennemføre projekter, som skaber ny og bedre natur, bidrager til at sikre den biologiske mangfoldighed og skaber bedre plads til dyr, planter og svampe. I dette arbejde indgår også en indsats for et forbedret vandmiljø og et bidrag til at reducere udledningen af drivhusgasser. Da en række af de organisationer der sidder i DGK tilbydes en selvstændig plads, blev det besluttet at DGKs plads blev udnyttet til at vælge en repræsentant fra en forening ind som ikke allerede havde en plads i Det Rådgivende Udvalg. Dansk Pattedyrsforening fik pladsen i fondens rådgivende udvalg.

*Der sidder pt. 20 NGO'er i Det Grønne Kontaktudvalg hvoraf de 4 har observatørstatus. Udvalgets medlemmer spænder fra DN og DOF som har sekretariater til at betjene sig til foreninger som Dansk Pattedyrsforening og Danske Geologisk Forening som alene baserer sig på frivillig indsats. Læs mere om det Grønne Kontaktudvalg i beretning for 2014.

Danmarks Geologipris

Under festmiddagen efter årsmødet den 14. marts 2014 blev Danmarks Geologipris uddelt af direktør for GEUS Johnny Fredericia. Prisen blev givet til Kurt H Kjær, Statens Naturhistoriske Museum. Ved overrækkelsen udtalte Johnny Fredericia blandt andet: " - Du har demonstreret, at når Indlandsisen – gennem tid ses fra oven, så står dens påvirkning af vores leveforhold og vores sårbarhed lysende klart" Dette citat såvel som en mere uddybende begrundelse for tildelingen af prisen kan findes på DGF's hjemmeside (www.2dggf.dk).

Medlemmer og kontingent

Kontingentsatserne er i 2015 fastholdt på 350 kr. for ordinære medlemmer og 150 kr. for studentermedlemmer. Det skal bemærkes, at der betales et administrationsgebyr på 50 kr. hvis ens betaling ikke er tilmeldt PBS. Det blev på generalforsamlingen i 2015 besluttet at fra 2016 vil kontingentperioden følge kalenderåret. Medlemstallet øges samlet set stadig. Ved udgangen af 2015 lå antallet af ordinære, betalende medlemmer på 427 mod 440 i 2013. Antallet af studentermedlemmer steg til 231 fra 204 i 2014. DGF har to livsvarige medlemmer samt syv firmaer og institutioner som medlemmer. 111 medlemmer er kontingentfrie. Det totale medlemstal er således nu oppe på 778.

European Federation of Geologists

Det blev på generalforsamlingen i 2015 besluttet at DGF skulle indmeldes i European Federation of Geologists, EFG. Medlemskabet giver visse fordele i forhold til deltagelse i Europæiske konferencer og projekter. Medlemskabet betales af GeoCenter Danmark, som især forventes at kunne udnytte disse fordele.

Sponsorer

Bidrag fra sponsorer er essentielt for, at DGF kan fastholde et højt aktivitetsniveau samtidig med, at kontingentsatserne holdes på et rimeligt niveau for ordinære medlemmer og på et lavt niveau for studentermedlemmer. Årsmødet med efterfølgende middag udgør en væsentlig udgiftspost i foreningens budget, og dette møde er specielt afhængigt af sponsorstøtte. DGF takker sine sponsorer i 2015 (i alfabetisk rækkefølge): COWI, DONG Energy, GEO, Hess og Mærsk Olie og Gas.

COWI

DONG
energy

Udgivelser i 2015

- Clemmensen, L.B., Glad, A.C., Hansen, K.W.T. & Murray, A.S. 2015: Episodes of aeolian sand movement on a large spit system (Skagen Odde, Denmark) and North Atlantic storminess during the Little Ice Age. *Bulletin of the Geological Society of Denmark* 63, 17–28.
- Hansen, J.M. 2015: Book review of Kardel, T. & Maquet, P. (eds) 2013: *Nicolaus Steno. Biography and Original Papers of a 17th. Century Scientist*. Springer-Verlag, Berlin, Heidelberg, 739 pp. Finally, all Steno's scientific papers translated from Latin into English. *Bulletin of the Geological Society of Denmark* 63, 13–15.
- Larsen, L.M. 2015: Vulkaner – varme hilsner fra Jordens indre, boganmeldelse. *Geologisk Tidsskrift* 2015, 1–2.
- Olivarius, M., Friis, H., Kokfelt, T.F. & Wilson, J.R. 2015: Proterozoic basement and Palaeozoic sediments in the Ringkøbing–Fyn High characterized by zircon U–Pb ages and heavy minerals from Danish onshore wells. *Bulletin of the Geological Society of Denmark* 63, 29–44.
- Pokorný, R., Krmíček, L. & Ártung, U.E. 2015: The first evidence of trace fossils and pseudo-fossils in the continental interlava volcanoclastic sediments on the Faroe Islands. *Bulletin of the Geological Society of Denmark* 63, 45–57.
- Weidner, T. & Nielsen, A.T. 2015: *Agraulos longicephalus* and *Proampyx? depressus* (Trilobita) from the Middle Cambrian of Bornholm, Denmark. *Bulletin of the Geological Society of Denmark* 63, 59–86.
- Weidner, T., Geyer, G., Ebbestad, J. O. R. & von Seckendorff, V. 2015: Glacial erratic boulders from Jutland, Denmark, feature an uppermost lower Cambrian fauna of the Lingulid Sandstone Member of Västergötland, Sweden. *Bulletin of the Geological Society of Denmark* 63, 59–86.

Bestyrelsen, 1. april, 2016